

REZUMATE

Volumul XVI, Nr. 2 (32) /2025

Articole științifice

TEORIE, ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

Umorul protestelor muncitorilor și inegalitatea economică în Africa de Sud

Idowu James Adekunle

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.1

Rezumat:

Acest studiu explorează intersectarea dintre umor și activismul social în Africa de Sud, concentrându-se pe protestele muncitorilor prin prisma teoriei psihanalitice a lui Carl Jung. O înregistrare video live a spectacolului de stand-up comedy al lui Trevor Noah servește ca sursă principală de date, oferind o perspectivă unică asupra rolului umorului în reflectarea și modelarea narațiunilor sociale. Folosind analiza performanței, studiul examinează modul în care umorul este folosit pentru a critica și a contesta nedreptățile sociale, evidențiind complexitatea dinamicii puterii și a rezistenței în Africa de Sud. Analiza relevă modul în care umorul poate fi atât un mecanism de adaptare, cât și o formă de rezistență, permițând indivizilor să navigheze și să conteste sistemele opresive. Rezultatele sugerează că umorul poate juca un rol crucial în activismul social, oferind o platformă pentru ca vocile marginalizate să fie auzite și amplificând cererile de justiție socială. Această cercetare contribuie la o înțelegere mai profundă a relației dintre umor, putere și rezistență, oferind perspective asupra modurilor în care umorul poate fi valorificat pentru a promova schimbarea socială și a contesta nedreptățile sistemice din Africa de Sud.

Cuvinte-cheie: muncitori, activism, spectacol stand-up, protest, inegalitate

Hamletul contemporan și instinctul vital: Ian McEwan, *Coajă de nucă*

Florica Bodiștean

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.2

Rezumat:

Studiul își propune să analizeze una dintre recente rescrieri în narativ ale tragediei shakespeariene *Hamlet*, respectiv romanul *Coajă de nucă* al lui Ian McEwan (2016) urmărind efectele artistice și ideologice ale intervenției scriitorului britanic în intriga cunoscută. Interpretarea mea decelează, ca axă de coerență textuală, dimensiunea psihanalitică, pe linie freudiană, a raportului mamă-fiu căruia romanul îi dă un conținut fizic imaginând un Hamlet nenăscut, în dependență ombilicală de uterul matern. De asemenea, sunt relevate răsturnările de viziune ce duc la configurarea unui Hamlet contemporan, produs al unei societăți consumeriste și hedoniste: instinctul vital, atitudinea ofensivă, individualismul.

Cuvinte-cheie: Shakespeare, Ian McEwan, psihanaliză, instinct vital, individualism, critica societății contemporane

Spiritualitatea afro-americană: Simbolurile unei națiuni într-o selecție de romane scrise de Zora Neale Hurston

Ghufran Abd Hussein

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.3

Rezumat:

În articolul nostru, examinăm legătura profundă dintre literatura afro-americană și spiritualitate, demonstrând modul în care credința, folclorul și tradiția au modelat profund atât identitatea, cât și reziliența culturală. Începând cu narațiunile sclavilor și cântecele spirituale, în care povestea lui Moise și a israeliților a inspirat speranța libertății, urmărim modul în care scriitorii afro-americani au folosit religia și folclorul ca instrumente de rezistență și autoexprimare. Fiind atât romancieră, cât și antropologă, romanele Zorei Neale Hurston sunt bogate în observații culturale. Perspectiva unică a lui Hurston, modelată de educația sa și de întâlnirile cu personalități influente, o diferențiază de contemporanii săi. În ciuda criticilor pentru omiterea temelor politice evidente, opera sa a surprins în mod autentic experiențele negrilor din sud, oferind o explorare nuanțată a folclorului afro-american și prezentând natura complexă a moștenirii sale literare. Accentul deliberat pus pe contribuțiile lui Hurston ne aprofundează înțelegerea spiritualității, culturii și rezilienței afro-americane în contextul social mai larg.

Cuvinte-cheie: literatură afro-americană, spiritualitate, religie, folclor, antropologie, mituri

Imaginația catolică în regimul postmodern: narațiunea ca simbol în ficțiunea lui Andrew Greeley

Mark Anthony G. Moyano

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.4

Rezumat:

Acest studiu reexaminează ficțiunea lui Andrew M. Greeley prin prisma teoriei literare postmoderne. Deși Greeley a fost considerat îndeobște un povestitor clerical sau a fost respins ca scriitor de melodrame catolice populare, puține studii de specialitate au poziționat opera sa în discursul postmodernismului. Abordând această lacună critică, studiul susține că romanele lui Greeley, care acoperă saga clericală (*The Cardinal Sins* „Păcatele capitale”, 1981; *Thy Brother's Wife* „Soția fratelui tău”, 1982), science fiction (*The Final Planet* „Ultima planetă”, 1987) și seria de mister *Nuala Anne McGrail* (1994-2009), prezintă trăsături definitorii ale literaturii postmoderne. Acest studiu utilizează o analiză textuală aprofundată, bazată pe teorii postmoderne esențiale: incredulitatea lui Lyotard față de metanarațiuni, poetica parodiei și metaficțiunea istoriografică a lui Hutcheon și logica culturală a capitalismului a lui Jameson. De asemenea, analiza este completată de perspective teologice ale lui Tracy, Kearney și ale lui Greeley în propria sa lucrare *The Catholic Imagination* („Imaginația catolică”, 2000). Lecturile comparative demonstrează modul în care Greeley destabilizează marile narațiuni clericale și ecleziastice, hibridizează genurile populare, comercializează credința prin ficțiunea destinată pieței de masă și se angajează în jocuri intertextuale și metaficționale, sacralizând în același timp fragmentul printr-o imaginație catolică distinctă. Concluziile îl consacră pe Greeley ca un romancier postmodern, a cărui ficțiune integrează viziunea teologică cu strategii estetice asociate în mod obișnuit cu postmodernismul secular. Acest lucru redefineste semnificația sa literară: mai degrabă decât divertisment popular marginal, romanele sale participă la o negociere culturală mai amplă a credinței, a pluralismului și a ironiei.

Cuvinte-cheie: Andrew M. Greeley, postmodernism, imaginație catolică, metaficțiune istoriografică, teologie și literatură

Oszkar Mailand și blestemul românesc

Monica Negoescu

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.5

Rezumat:

În 1891, apărea la Leipzig în prestigioasa revistă „Zeitschrift für Volkskunde”, editată de Dr. Edmund Veckenstedt, un articol interesant despre blestemul românesc, intitulat *Der Fluch in der siebenbürgisch-rumänischen Volkspoesie (Blestemul în poezia tradițională transilvăneană)*. Autorul, un intelectual maghiar din Transilvania secolului al XIX-lea, publica articolul în același număr al renumitei reviste în care alți sași transilvăneni și-au publicat studiile despre tradițiile românești. Prezenta lucrare își propune să fie o privire critică asupra articolului lui Oskar Mailand, a cărui existență este cunoscută, dar al cărui conținut este cvasi-necunoscut datorită faptului că accesul la reviste străine era aproape imposibil în trecut. Cert este însă că intelectualii transilvăneni ai secolului al XIX-lea, atât sași, cât și maghiari, au plasat cultura românească pe harta europeană, merit ce nu poate fi contestat.

Cuvinte-cheie: Oszkar Mailand, blestem, poezie tradițională, traditional poetry, secolul al XIX-lea

Banned – Challenged – Censored. Activism local versus cenzură în cazul cărților interzise

Toma Sava

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.6

Rezumat:

Acest articol explorează dinamica interzicerii cărților din a doua jumătate a secolului XX până în prezent, luând ca reper atât discursul academic relevant, cât și instalația de artă *Banned – Challenged – Censored* (2013). Studiul susține că activismul de artă oferă o perspectivă complementară dezbaterilor academice, prin juxtapunerea statisticilor conceptuale cu un angajament concret, comunitar față de teme precum cenzura, libertatea intelectuală și memoria culturală. Având în vedere numărul imens al operelor interzise, discursul academic trebuie adesea să se bazeze pe abstracțiune. Deși astfel de abordări pot evidenția tipare sistemice ale cenzurii, ele riscă totodată să anuleze individualitatea operelor.

Cuvinte-cheie: interzicerea cărților, cenzură, libertate intelectuală, activism comunitar, cărți interzise, instalație de artă

Terminologia medicală referitoare la ocupații sub lupa actualității: *navigator de pacienți, concierge doctor, concierge medical* și alte împrumuturi

Alina-Paula Neamțu

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.7

Rezumat:

În continuă dezvoltare, odată cu progresele tehnologice și schimbările din aria formării profesionale, domeniul medical este chemat să ofere termenii cei mai potriviți pentru a desemna ocupații emergente, afecțiuni noi sau tratamente. Limbajul medical specializat este adesea îmbogățit cu termeni derivați din limbajul comun, cărora vorbitorii le atribuie semnificații metaforice bazate pe analogii ale anumitor funcții. Mulți termeni specializați sunt împrumutați din limba engleză sau din alte limbi utilizate la nivel internațional, deoarece limba română nu are un echivalent adecvat. Este cazul expresiilor precum *patient navigator*, *medical navigator*, *nurse* or *assistant navigator*, *patient advisor*, *patient advocate* sau *concierge doctor*. Scopul acestui articol este de a explica astfel de termeni și de a urmări includerea lor în dicționarele de limbă română sau în dicționarele medicale specializate. În plus, suntem interesați să descoperim evoluția lor semantică, care a fost semnificația lor originală și dacă au suferit sau nu o degradare, o lărgire sau o restrângere a sensului. Exemplele selectate provin în principal din rețelele sociale, dar și din diverse site-uri web și reviste medicale. Acești termeni demonstrează încă o dată că influența limbii engleze se resimte puternic în vocabularul medical actual.

Cuvinte-cheie: limbaj medical specializat, limbă comună, anglicisme, metaforă, sinonimie, termeni necesari/ expresii necesare

ChatGPT și dificultățile conjugării românești: o analiză critică

Anamaria-Bianca Tonț

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.8

Rezumat:

Studiul de față analizează acuratețea cu care ChatGPT conjugă verbele românești de conjugarea a IV-a care au terminații sensibile la variații morfologice: *-ui*, *-ăi*, *-âi*, *-ări* și *-ăni*. Cercetarea s-a bazat pe un corpus de 728 de verbe pentru care i s-a solicitat chatbotului conjugarea la modul indicativ, timpul prezent. Rezultatele relevă o performanță eterogenă: în timp ce ChatGPT conjugă corect verbele cu paradigme stabile (de exemplu, verbele în *-ăi*), acesta prezintă limitări semnificative atunci când are de-a face cu forme variabile sau mai puțin frecvente (de exemplu, verbele în *-ări* și *-ăni*). În ansamblu, doar o treime dintre verbe au fost conjugate în întregime corect. Erorile identificate urmează modele recurente, cum ar fi suprageneralizarea sufixului *-esc*, omiterea unor consoane din radical și confuzii lexicale determinate de analogii cu verbe frecvente. Concluziile indică faptul că ChatGPT tinde să urmeze modelele productive și des utilizate, însă nu reușește să redea cu fidelitate finețea morfologică a limbii române. Deși poate fi util ca instrument auxiliar pentru exersarea formelor regulate, studiul subliniază că utilizarea ChatGPT în predarea gramaticii trebuie făcută cu prudență și sub supraveghere atentă, pentru a evita consolidarea formelor greșite.

Cuvinte-cheie: ChatGPT, limba română, conjugarea verbelor, conjugarea a IV-a, acuratețe gramaticală, variație morfologică, predarea limbii, inteligență artificială

Anglicisme din domeniul educației, învățământului și cercetării

Voica Radu-Călugăru

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.9

Rezumat:

Intitulat *Anglicisme din domeniul educației, învățământului și cercetării*, articolul își propune să abordeze aspecte care prezintă dinamica acestor împrumuturi în lexicul limbii române, așa cum sunt reflectate la nivelul dicționarelor academice, precum și în cel al studiilor de specialitate, evidențiind elementele de noutate, aflulul permanent de noi împrumuturi din sfera educației în lexicul limbii române, care contribuie la crearea unui vocabular internaționalizat. Studiul se concentrează apoi pe conceptul de *gamificare* care reprezintă un element de noutate în lexicul limbii române, fiind prezent în procesul de predare-învățare, în articole, conferințe, diverse activități; se verifică înregistrarea cuvântului în dicționarele limbii române și apoi prezența în diferite texte pentru a analiza impactul termenului.

Cuvinte-cheie: anglicisme, lexicul limbii române, educație, *gamificare*, globalizare

STUDII SOCIALE ȘI EDUCAȚIONALE

Rolul rețelelor sociale în societățile democratice: de la libertate la cenzură

Flavius Ghender

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.10

Rezumat:

Promisiunea libertăților civile se află în centrul dezvoltării rețelelor sociale în societățile democratice. Inițial, impactul acestor platforme asupra democrației a fost privit cu optimism: depășirea barierelor instituționale, revitalizarea implicării civice în spațiul digital, limitarea formelor de cenzură și crearea unei noi „agore” care amplifică vocea cetățenilor. Totuși, evoluțiile recente arată că libertatea informației implică și riscuri semnificative, favorizând manipularea, dezinformarea și practicile incorecte. În consecință, au apărut noi forme de reglementare guvernamentală menite să contracareze vulnerabilitățile acestui sistem de comunicare aflat în transformare. Acest articol analizează mecanismele în schimbare ale deliberării democratice, explorând modul în care dezvoltările tehnologice și transformările sistemelor media influențează procesele de luare a deciziilor politice și generează noi forme de cenzură sau restricții ale libertăților individuale.

Cuvinte-cheie: rețele de socializare, populism, cenzură, democrație, sistem media hybrid

„Nu numai cu pâine”. Despre scientism, muncă și cultură în educația contemporană

Ioana-Gabriela Nan

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.11

Rezumat:

Scopul articolului este acela de a evidenția limitările dependenței exclusive de confortul material, știință sau profesie drept fundamente ale unei vieți pline de sens. Ajutat de perspective filosofice și istorice, acesta aduce argumente în favoarea faptului că adevărata împlinire umană necesită mai mult decât asigurarea subzistenței sau a progresului tehnologic – ea depinde de existența unui sens al vieții, de autonomie, cultură și relații umane. Pentru a consolida această idee, textul analizează critic dominația scientismului și tehnocentrismului, avertizând asupra pericolului reprezentat de neglijarea dimensiunii simbolice și umaniste esențiale pentru educație și evoluție morală într-o eră dominată de inteligența artificială și de avansul rapid al tehnologiei. În completarea acestui demers, articolul examinează o serie de comportamente culturale în rândul tinerei generații prin prezentarea rezultatelor unui sondaj ce evidențiază provocările curente în pregătirea lor pentru o viață împlinită, dincolo de asigurarea unei meserii. În final, analizează ideea celor „două culturi” și posibilitatea recuperării colaborării dintre știință și disciplinele umaniste în numele acestui scop educațional și, în cele din urmă, în numele autocunoașterii umane.

Cuvinte-cheie: știință, discipline umaniste, cultură, muncă, educație, tehnologie IA

Despre dezvoltarea profesională a dascălilor din învățământul primar maghiar și german (1867-1914)

Krisztina Kovács

DOI 10.56177/jhss.2.16.2025.art.12

Rezumat:

Pentru a înțelege rolul profesorilor în ziua de azi, care implică sarcini noi, trebuie să privim dezvoltarea profesională a dascălilor din învățământul primar într-un context istoric. Acest studiu se referă la profesorii din învățământul primar și la profesia didactică în perioada dualismului. Concentrându-se pe perioada cuprinsă între 1867 și 1914, studiul introduce cititorul în lumea profesorilor din învățământul primar maghiar și german. Apariția profesiei de dascăl din învățământul primar poate fi privită ca parte a proceselor de profesionalizare din societățile moderne, ceea ce justifică o scurtă prezentare a cadrului teoretic al profesionalizării și, în acest context, o interpretare a conceptelor de bază. Ne îndreptăm atenția către unele cercetări privind istoria profesionalizării, ale căror rezultate pot fi utilizate pentru a descrie cadrul teoretic al dezvoltării profesionale a dascălilor din învățământul primar. Analiza reformelor școlare germane din acest articol se concentrează asupra Prusiei ca sistem social și educațional care are cele mai multe similitudini cu Ungaria, dintre țările vest-europene.

Cuvinte-cheie: profesionalizare, profesia de învățător în școala primară, școala primară, institutor în școala primară, modernizare